

Scenariusz zajęć z przedsiębiorczości

W POSZUKIWANIU PRACY

Cel: wskazanie przyczyn bezrobocia oraz sposobów zmniejszania jego rozmiarów.

Pojęcia:

- bezrobocie, stopa bezrobocia, przyczyny i skutki bezrobocia,
- oferta pracy,
- pośrednictwo pracy,
- Rejonowy Urząd Pracy.

Oczekiwane rezultaty

Po zajęciach uczeń:

- wie, jak szukać informacji o możliwościach zatrudnienia,
- analizuje ogłoszenia z ofertami pracy,
- rozumie konieczność wczesnego kształcenia różnych umiejętności, żeby w przyszłości mieć swobodę wyboru pracy,
- orientuje się w zagrożeniach, jakie niosą niektóre ofert pracy,
- wymienić przyczyny i skutki bezrobocia,
- wskazać formy przeciwdziałania bezrobociu.

Materiały:

- materiał 1 „Zatrudnianie nieletnich”
- materiał 2 „Analiza ofert”,
- foliogram „Szukam pracy”.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Przedstawiamy cel zajęć i zadajemy pytanie „Kto z was wykonał jakąś pracę, za którą otrzymał zapłatę?”. Po wypowiedziach uczniów gratulujemy im pierwszych zarobionych pieniędzy i pytamy, czy zostali kiedykolwiek wykorzystani, oszukani i za swoją pracę nie otrzymali pieniędzy zgodnie z umową. Jeżeli tak, to dlaczego tak się stało?

Omawiamy z nimi, dlaczego tak się stało, jak można takich sytuacji uniknąć. Przechodzimy do przekazania informacji o zatrudnianiu 14 – 15 – latków. Staramy się budzić świadomość uczniów, ponieważ często dochodzi do krzywdzenia młodzieży przez pracodawców. Korzystamy z materiału pomocniczego 1.

W czasie analizy ogłoszeń z ofertami pracy, należy zaakcentować różne zagrożenia, konieczność zachowania czujności przy ogłoszeniach, gdzie jedyny kontakt to numer telefonu. Ostrzegamy również przed ofertami „fantastycznej” pracy, gdzie nie są podane warunki, miejsce ani charakter pracy. Decyzje podjęcia pracy w przypadku młodych ludzi, trzeba też skonsultować z rodzicami.

Możemy zaproponować uczniom odegranie scenki „Magda wyjeżdża do pracy do Włoch”.

W omawianiu zwracamy uwagę na dobre rady:

_ nikomu nie oddawaj swojego paszportu na przechowanie,

- zostaw w domu kserokopie paszportu,
- zostaw imię, nazwisko, adres, telefon osoby, do której wyjeżdżasz,
- Zapisz dane osób z którymi jedziesz,
- weź ze sobą adres oraz telefon polskiej ambasady, konsulatu w danym kraju,
- postaraj się zabrać ze sobą jakąś kwotę pieniędzy,
- weź ewentualnie adresy, telefony do rodziny.

2. Czytamy uczniom tekst nr. 3 „Problem Moniki”. Prosimy, aby w trakcie słuchania, kiedy zauważą, że Monika przegapiła swoją szansę podnieśli rękę. Następnie prowadzimy rozmowę na temat zachowania Moniki.

3. Kiedy pojawicie się na rynku pracy, każde z was będzie konkurować z innymi osobami ubiegającymi się o zatrudnienie.. Metodą „burzy mózgów” sporządzamy listę: „w jaki sposób ludzie dowiadują się o pracy? (znajomi, ogłoszenia, giełda pracy, biura pośrednictwa pracy....). W posumowaniu tej części zajęć podkreślamy, że nie wystarczy kilka telefonów lub rozmów, czy kilka wizyt. Możemy sporządzić listę „Kto może nam pomóc w poszukiwaniu pracy?”. Możemy tutaj skorzystać z foliogramu „Szukam pracy”.

4. Rozdajemy uczniom różne ofert pracy (mogą to być wydruki z Internetu, z gazety). Prosimy uczniów o przygotowanie w domu pracy: plakatu, opowiadania, komiksu, wywiadu..., gdzie zaprezentowaliby zawód budzący ich zainteresowanie.

Kolejnym ćwiczeniem jest wybranie jednej oferty pracy z przygotowanych ogłoszeń lub własnej propozycji. Następnie przeprowadzamy analizę, zgodnie z materiałem 2. Podkreślamy, że już teraz uczniowie powinni pracować nad swoimi umiejętnościami, wykształceniem, aby w przyszłości było im łatwiej odnaleźć się na rynku pracy. Zaznaczamy, że nawet zwykłe domowe zajęcia kształcą umiejętności przydatne później w życiu.

Po prezentacji analizy przez kilku uczniów, kolejnym zadaniem będzie wypisanie na małych karteczkach wszystkich cech, które niezbędne były do ubiegania się o pracę w ogłoszeniu. Powstanie więc plakat „Umiejętności konieczne do wykonywania pracy”. W posumowaniu prosimy, aby uczniowie zastanowili się, co mogą robić już teraz aby nabywać umiejętności niezbędne do wykonywania wybranej pracy.

5. Dokonujemy charakterystyki gospodarki polskiej.

Wraz z procesem przemian gospodarczych w Polsce pojawił się problem bezrobocia. Oznacza to, że więcej jest osób poszukujących pracy, niż jest ofert na rynku. Bezrobocie stanowi poważny problem w państwie. W celu przybliżenia zagadnienia dzielimy klasę na małe zespoły i zachęcamy, aby porozmawiali nt. przyczyn bezrobocia, tj. z jakich powodów ludzie nie mają pracy. Mogą odwołać się do informacji z mediów, rodziny, krewnych.

Na dużym arkuszu papieru zapisujemy pytanie „Dlaczego nie wszyscy mają pracę?”. Następnie dwoje uczniów zbiera wszystkie karteczki z klasy i przykleja je na arkuszu wg. kategorii np. poważna choroba, inwalidztwo, brak kwalifikacji, zamykanie zakładów pracy, nowe technologie, brak chęci do podejmowania pracy, itp. Próbujemy też zastanowić się, które z tych przyczyn dotyczą naszego regionu.

Kolejnym punktem zajęć będzie odegranie scenek na podstawie materiału 4.

Po odegraniu przez „aktorów” scenek pytamy o ich odczucia jako bezrobotnych. Uczniowie mogą wymienić m. in. takie skutki:

- psychiczne – zniechęcenie, depresje, bezradność....
- Społeczne – wzrost przestępczości, alkoholizm....
- Socjalno-bytowe – niemożliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb biologicznych, mieszkaniowych, ubożenie....
- Zdrowotne – ograniczone możliwości właściwego leczenia, brak ubezpieczenia zdrowotnego, podejmowanie prac okazjonalnych – „na czarno” co może zwiększać ryzyko wypadku.....
- Inne, np. bezrobotni, którzy są bez pracy dłuższy czas, tracą kwalifikacje zawodowe....
- Koszty związane z wykształceniem osób, które pozostają bez pracy,
- Niższa produkcja w gospodarce w wyniku niepełnego wykorzystania zasobów siły roboczej.

Skutki bezrobocia ponosi całe społeczeństwo, wzrasta wówczas przestępczość, państwo utrzymuje ludzi pozostających bez pracy- opieka socjalna nad bezrobotnymi.

Prosimy uczniów o wskazanie, jakie są sposoby walki z bezrobociem. Uczniowie podają przykłady rozwiązań:

- Zdobywanie nowych kwalifikacji, np. kursy doskonalące,
- Przekwalifikowanie się – zdobycie nowego zawodu,
- Rejestracja bezrobotnych – istnieje obowiązek zgłaszania się w wyznaczonych terminach w urzędzie pracy, co ma na celu potwierdzenie swojej gotowości do podjęcia pracy i uzyskania informacji o ofertach zatrudnienia lub szkolenia,
- Korzystanie z pomocy w zatrudnianiu absolwentów,
- Prace interwencyjne – zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę (nie dłużej niż 12 miesięcy) na podstawie umowy zawartej z urzędem pracy,
- Roboty publiczne – opłacane z budżetu samorządów terytorialnych czy administracji rządowej lub funduszy celowych,

- Przeciwdziałanie bezrobociu wśród młodzieży wspierają Ochotnicze Hufce Pracy,
- Nisko oprocentowane pożyczki dla bezrobotnych w celu podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Najlepszym jednak wyjściem z problemu bezrobocia jest wzrost gospodarczy, a tym samym stworzenie nowych miejsc pracy.

Materiał 1

ZATRUDNIANIE NIELETNICH

Uchwalona przez Sejm 24 sierpnia 2001r. ustawa nowelizująca kodeks pracy dostosowuje rodzime przepisy do wymagań prawa europejskiego.

Przepisy dotyczące młodocianych, podyktowane koniecznością dostosowania się do prawa unijnego, zgrupowane zostały w dziale dziesiątym, rozdziale II a. Zapisano tam zasadę, że osoba młodociana może być zatrudniona na podstawie umowy o pracę przy wykonywaniu zajęć lekkich. Rozumiane one są jako prace, które nie mogą powodować zagrożenia dla życia, zdrowia i rozwoju psychofizycznego, młodego człowieka. Nie mogą utrudniać mu wypełniania obowiązku szkolnego. Pracodawca określa wykaz takich prac, który musi być zaakceptowany przez lekarza medycyny pracy.

Ustalenie rozkładu i wymiaru czasu pozostaje w gestii pracodawcy. Zobowiązany on jest uwzględnić tygodniową liczbę godzin nauki oraz rozkład zajęć szkolnych młodocianego.

- Czas pracy w okresie zajęć szkolnych nie może przekraczać 12 godzin w tygodniu. W dniu, w którym odbywają się lekcje, nie może przekraczać dwóch godzin.
- Podczas ferii młodociany może pracować nie dłużej niż 7 godzin dziennie, łącznie 35 godzin tygodniowo.
- Dla osób, które nie ukończyły 16 lat, dzienny czas pracy w czasie ferii wynosi 6 godzin.
- Wprowadzono też zasadę, że jeżeli dobowy czas zatrudnienia przekracza 4,5 godziny, to pracodawca musi wprowadzić 30 – minutową przerwę, wliczaną do czasu pracy.
- Młodociani mają też zagwarantowane prawo do co najmniej 48-godzinnego ciągłego wypoczynku, który powinien obejmować niedzielę.

Wykonywanie pracy przez dzieci jest zjawiskiem dosyć częstym i występującym na całym świecie, także w krajach rozwiniętych. Niemal 1,5 miliona dzieci w Wielkiej Brytanii pracuje w niepełnym wymiarze godzin. 90 % z nich robi to nielegalnie, co sprawia, że są „niewidzialnymi” pracownikami i trudno ich chronić. Nie mają pozwolenia na zatrudnienie lub pracują poza wyznaczonym czasem, nie zawierają też umów o pracę. Większość dzieci otrzymuje bardzo niską zapłatę, a te z biednych rodzin pracują najdłużej.

Pracodawcy wolą zatrudniać dzieci, ponieważ;

- łatwiej je kontrolować ze względu na ich przyzwyczajenie do słuchania dorosłych,
- wykonują tę samą pracę co dorośli za niższą zapłatę,

- pracują nielegalnie, więc nie mają odwagi strajkować czy narzekać, odwoływać się do instytucji chroniących ich prawa,
- jest ich wiele, więc można je dowolnie zatrudniać i zwalniać,
- można je łatwo zastraszyć, manipulować nimi,

Większość pracujących dzieci można znaleźć na wsiach, gdzie są zatrudniane u boku swych rodziców,

- wykonują „ukryte „ prace domowe w swych własnych domach i domach innych ludzi (jako nisko opłacani robotnicy lub bezpłatni służący),
- na ulicy, gdzie szukają zarobku,
- w różnych prywatnych warsztatach, firmach o wątpliwej reputacji.

Praca dzieci utrwała ubóstwo, ponieważ z zabiegających o zarobek dzieci wyrastają niewykwalifikowani dorośli, złapani w pułapkę źle opłacanej pracy. Dzieci, które są zatrudniane przez kilka godzin dziennie, nie mają czasu i energii, by chodzić do szkoły.

Organizacje międzynarodowe chroniące prawa dziecka usiłują ograniczyć pracę dzieci od 1919r. Konwencja ILO, która weszła w życie w 1973r, stanowi, że minimalny wiek pracy dzieci to 15 lat. Jednak niewiele państw do niej przystąpiło.

Uwaga większości mediów skupia się na pracujących dzieciach, narażonych na niebezpieczeństwo i wykorzystywanych w krajach „południa”. Jednak są też przykłady wyzysku nieletnich i narażania ich na różne zagrożenia w krajach całego świata.

Można w tym miejscu ostrzec młodzież przed nadużyciami, zwłaszcza ofert pracy, które brzmią bardzo atrakcyjnie, a często stoi za nimi oszustwo, niebezpieczeństwo wykorzystania seksualnego, nielegalnego wywożenia za granicę itd. Należy też zasygnalizować problem nieuczciwych pracodawców, którzy często wykorzystują ufność dzieci, ich naiwność, nieznajomość prawa.

Istnieje potrzeba uświadomienia uczniom konieczności współdziałania z dorosłymi, którzy pomogą im realnie ocenić warunki proponowane w ofertach.

Materiał 2

ANALIZA OFERT

Przeanalizuj stawiane wymagania.

Wypisz poniżej umiejętności, doświadczenia zawodowe lub wykształcenie, które potrzebne jest do otrzymania tej pracy.

Wykonywana praca.....

Umiejętności potrzebne do prowadzenia tej pracy:

.....
.....

Doświadczenia przydatne do wykonywania tej pracy;

.....
.....

Wykształcenie wymagane do zatrudnienia cię na danym stanowisku:

.....
.....

Cechy charakteru pożądane do wykonywania tej pracy:

.....
.....

Wiek i kondycja fizyczna jako warunki konieczne do świadczenia tej pracy:

.....

Inne umiejętności, które mogą być pomocne przy wykonywaniu tej pracy:

.....
.....

Czy brakuje ci czegoś, co potrzebne jest do podjęcia pracy?

.....
.....

PROBLEM MONIKI

Na zajęciach z plastyki pojawiło się ogłoszenie: Firma ABC organizuje konkurs plastyczny dla młodych talentów na stworzenie logo firmy. Szczegóły w biurze firmy. Termin nadsyłania prac do

„No, nareszcie trafia mi szansa” – pomyślała 16-letnia Monika. Szybko pobiegła do biura firmy, by poznać szczegóły konkursu. Niestety, okazało się, że prace muszą być wykonane w profesjonalny sposób, co wymaga dobrych farb, pędzli, ramy itd., na które Monika nie miała pieniędzy.

„A niech to” – pomyślała. – „Muszę znaleźć jakąś pracę, by zarobić na niezbędne materiały!”.

Następny dzień Monika zastanawiała się, gdzie i jaką pracę znaleźć. W drodze do szkoły była tak zamyślona, że nawet nie zauważyła swojego starszego brata idącego do pracy na pocztę. Kiedy przechodziła obok lokalnej agencji pracy dorywczej, wpadła na swoją sąsiadkę, roznoszącą po okolicy druki reklamowe. „Hej, obudź się i uważaj, jak chodzisz” – powiedziała do Moniki.

„Przepraszam – odparła Monika – zmyśliłam się”.

Potem Monika rozmarzyła się na lekcji języka polskiego....”Dzisiaj odwiedzi naszą klasę dobrze wam znany aktor, pan....., który opowie o swojej drodze do kariery. Zaczął on grać w filmie, a w najbliższych dniach będzie kręcił sceny do najnowszego filmu i potrzebuje statystów w waszym wieku, do kilku scen.

W czasie przerwy Ewa – najlepsza przyjaciółka Moniki- pokazała jej gazetę. „Poczytaj sobie, a zapomnisz o zmartwieniach”. Monika poszła na kolejną lekcję, ale nie docierało do niej co mówił nauczyciel. Po szkole zatrzymała się przy sklepiu warzywnym na łyk soku, gdy podmuch wiatru rozrzucił po podłodze ulotki o ofertach pracy. Pomogła dla gońca pozbierać kartki i wyszła ze sklepu.

W drodze powrotnej do domu odwiedziła swoją ciotkę. Nie została u niej długo, bo mieszkanie było po remoncie, a ciotka była zła na firmę do sprzątania, że nie przyszła od dwóch dni.

Monika wróciła do domu wykończona i zła. Nie miała pomysłu skąd zdobyć pieniądze na sprzęt malarski. „Zupełnie nie wiem, co mam zrobić tatusiu” – powiedziała. „Skąd mam wziąć pieniądze na sprzęt, a wiesz jak mi zależy na tym konkursie”.

„A może popilnowałabyś dzieci sąsiadów w sobotę, bo wybierają się na przyjęcie? Oferują całkiem sporą sumę pieniędzy? – zaproponował ojciec.

„Tato, ty wiesz przecież, jakie one są niesforne. Nie wytrzymam z nimi nawet piętnastu minut. Już wiem, poproszę o pracę w galerii”.

„Nie sędzę, abyś ją dostała, już szybciej zatrudnią cię przy zmywaniu talerzy w barze – doradził ojciec. „Zmywanie garów – nigdy – powiedział Monika, po czym znów popadła w rozpacz. Co ja mama zrobić?”. „Jestem pewien, że znajdziesz wyjście – pocieszył ją tata.

Foliogram

SZUKAM PRACY

- Poinformuj o tym rodzinę, znajomych, przyjaciół,
- Czytaj lokalną prasę,
- Składaj wizyty w działach kadr różnych zakładów pracy,
- Pytaj w Rejonowym Urzędzie Pracy,
- Odwiedzaj agencje pośrednictwa pracy,
- Kontaktuj się z młodzieżowymi agencjami pośrednictwa pracy,
- Bierz udział w spotkaniach klubów pracy, działających przy organizacjach pozarządowych,
- Odwiedź stowarzyszenia pracodawców, Izbę Rzemieślniczą, Izbę Gospodarczą,
- Analizuj „Panoramę firm”; jest tam wiele adresów i telefonów, które mogą cię zainteresować.